

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ.

ΤΟΜΟΣ Β'.

ΤΕΥΧΟΣ Ζ'. ΖΑΚΥΝΘΟΣ 1858. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΚΑΙ ΨΟΓΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἔρα Τεύχ. Β. Σελ. 71.)

Ὅπως δώσω ἰδιαιτέραν τινα ἰδέαν τῆς ἀληθοῦς ἀξίας, ἦν τινα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὀφείλομεν ν' ἀποδώσωμεν γενικῶς εἰς τὴν τῶν ἄλλων κρίσιν, θέλω ἀναμνήσει ἐντιμον τινα ἄνδρα, ψυχὴν ἀξίαν λατρίας, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισα κατὰ τὴν μακρὰν περιήγησίν μου περὶ τὴν Εὐρώπην τῷ 1837. Αὐτὸς γενέτεiran γῆν εἶχε λάβει δευτερεύουσαν τινα πόλιν τῆς Πρωσίας, τοῦ ἰσχυροῦ ἐκείνου ἔθνους, οὕτω γονίμου ἐσχάτως ἐξόχων ἀνδρῶν· ὠνομάζετο δὲ Θεόδωρος Κρούμμελλ. Ποτὲ δὲν ἀπήντησα ὄν μεγαλοπρεπέστερον τούτου, (μεταχίρομαι ἐνταῦθα εὐτυχῆ ἐκφρασίν τοῦ Τσεθίου.) Οὐ μόνον ἡ φύσις εἶχεν αὐτὸν μεγάλως πεπροικισμένον νοητικῶν δυνάμεων, ἀλλ' αὐταί, (πράγμα, ὃ εἶναι σπανιώτερον καὶ τιμαφέστερον), εὕρισκοντο ἐν αὐτῷ κατ' ἄκρον εἰς ἰσορροπίαν. Ἐὰν προέκειτο νὰ φαντασθῆ τι, οὐδεμία φαντασία ἦτο λαμπροτέρα τῆς ἐαυτοῦ· ἐὰν νὰ αἰσθανθῆ τὸ ἐξοχὸν τῆς σοφίης του, ἦτον ἀνεκδιήγητος· ἐὰν νὰ κρίνῃ, ἀδύνατον ἦτον νὰ εὕρηται μεγαλύτεραν σωφροσύνην καὶ ὀξύτητα. Δὲν ἤξεύρω ἕνεκέν τινος εἶχεν ἀναχωρήσει τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ διὰ κακὴν του τύχην ἔτυχεν εἰς πόλιν τινα, ὅπου ὁ ὑπέρτατος βαθμὸς τῆς διαφθορᾶς, ὡς παρατηρεῖ (εἰ καλῶς ἐνθυμούμαι) ὁ ὀξύτατος Πρόεδρος Μοντεσκιού, ἀνηγγέλλετο διὰ τοῦ ταραχείου φαινομένου τῆς ψευδοποιήσεως τῆς γλώσσης ἔνθα πᾶν ἐλάττωμα εἶχε τὸ ὄνομα ἀρετῆς, καὶ πᾶσα ἀρετὴ τὸ τοῦ ἐλαττώματος.

Ὁ Θεόδωρος, δαπανήσας βαθμηδὸν ὅπερ εἶχε φέρει μεθ' ἐαυτοῦ, καὶ ὅπερ ἴσως κατεῖχε—καὶ τοῦτο ἐν ὀλίγῳ καταδαπανήθη ἂν καὶ εἶχε φειδωλῶς—ὅπως κερδίσει ἑναρέτως τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀπεφάσις νὰ δι-

δάξη τὴν νεολαίαν εἰς τὰ ὠραία γράμματα, εἰς ἃ περιττὸν ἀποδοῖναι νὰ εἴπωμεν ὅτι αὐτὸς ἦτον ἀριστος καὶ ἐμβριθέστατος διδάσκαλος. Πλὴν ἀριθμὸς τις μοχθηρῶν, οἵτινες εἰς τὴν νέαν των διαμονὴν εὐκόλως ἐκυβερνοῦν τὴν κοινὴν γνώμην—οἱ βλάκες καὶ οἱ μικροὶ εὐκολώτερον ἐπιτυγχάνουσιν ἀπαταίωνων καὶ δεσποτῶν—ὄσφρησθέντες τὴν ὑπεράττην ἀξίαν τοῦ ἀνδρὸς, ἐφοβήθησαν βλέποντες αὐτὸν προτομομαζόμενον εἰς τὸ νέον του ἐπάγγελμα.—Ἐὰν τὸν ἀφίσωμεν νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει, ἡ βασιλεία μας ἐν ὀλίγῳ θέλει παύσει. Οἱ καλλήτεροι αὐτοῦ μαθηταὶ φυσικῶς θέλουσιν μᾶς ἀποστρέφειν, καθότι εἴμεθα ἀμαθεῖς καὶ κακοὶ, καὶ προχωροῦντος τοῦ χρόνου, ἀφοῦ ἐπιτύχωσι ἰσχύος καὶ φήμης θέλουσιν εἰσάξει τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἔθιμα τῶν οὕτω λεγομένων ἐναρέτων, καὶ ἡμεῖς θέλομεν καταστροφῇ εἰς τὸ συμφέρον καὶ τὴν ὑπόληψιν Εὐθύς, ἅς λάβωμεν τὰ ὄπλα ἅς μὴ λυπηθῶμεν τὸν δυστυχῆ τοῦτον, ἢ αὐτὸς ὀφείλει νὰ ὑποχωρήσῃ, ἢ ἡμεῖς, οὐδὲν καλλήτερον τοῦ πρώτου συμβάντος, ἀλλὰ τὸ δεύτερον ἤθελεν εἶσθαι τῇ ἀληθείᾳ ἀξιοδίκαιον. Εὐθύς, ἅς λάβωμεν τὰ ὄπλα. Ἡ φύσις, ἀριστος γεννητριά καὶ διδάτριά, διδάσκει εἰς πᾶν ζῶον νὰ βλάπτῃ πρῶτον, ὅπως μὴ βλαφθῇ—Τότε ἤρχισεν ἡ καταχθόνιος πάλη, ἣτις, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα ἔμαθον, διήρκει ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ ἔλαβε τέλος, ὡς ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δυστυχοῦς Γερμανοῦ.

Κατὰ πρῶτον οἱ μοχθηροὶ ἤρχισαν νὰ τὸν δυσφημίζωσιν ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν, (ὄν εἰς αὐτοὺς ἀδύνατον νὰ ἐλέγξωσι κατὰ τι τὴν διαγωγὴν του) καὶ ἔλεγον ὅτι αὐτὸς μέτριος τὸ πνεῦμα, καὶ ἐλλειπὴς γνώσεων, καθότι δὲν εἶχε συγχάσει αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν Ἀκαδημίαν, δὲν ἠδύνατο νὰ διδάξῃ εἰμὴ τοὺς παῖδας. Ἐλησμόνου ὅμως, ἢ τὸ ὑπεκρίνοντο, ὅτι ὁ Ἐμμανουὴλ Κάντ, Α. Χ. καὶ πολλοὶ ἄλλοι σοφοὶ πρωτίστως γραμμῆς, δὲν εἶχον ποτὲ κάμει ἐν βῆμα ἐκ τῆς πόλεως των, ὀλίγον ἀνωτέρας κώμης. Ἦτο δύσκολον, διὰ νὰ μὴν εἴπω ἀδύνατον, νὰ συνάξῃ ὁ Κρούμμελλ ἱκανὸν ἀριθμὸν παιδῶν, καθότι οἱ διδάσκαλοι ἦσαν ἀναριθμηταὶ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ (ἐκτὸς ὀλίγων) πλεονέκται, ἐνεργητικοὶ, ἀκούραστοι εἰς τὸ νὰ πρέχωσι τῇ δε κακείσῃ, καὶ νὰ κάμνωσι συνεχεῖς ἐπισκέψεις, ὅπως διατηρήσωσι τοὺς μικροὺς μαθητὰς των, καὶ ἀποκτήσωσι ἄλλους. Πλὴν, ὁπότε οἱ γονεῖς ἀπεφάσισαν νὰ πέμψωσι τὰ τέκνα των εἰς τὴν τοῦ ξένου σχολὴν, ἴδω νὰ σημαίνῃ ἕτερος κώδων, ὅστις ἔλεγεν, ὅτι ὁ Γερμανὸς δὲν κατεῖχε οὔτε ἰδιαιτέραν ἀξίαν οὔτε ἱκανὴν ἐπιμονὴν ὅπως διδάξῃ, καὶ ὅτι ἀφ' ἑτέρου ὁ τρόπος αὐτοῦ τοῦ ἐκφράζεσθαι καταπολλὰ ἐπιτετηδευμένος καὶ σκοτεινός, ἤθελεν εἶσθαι ἀκατάληπτος διὰ τοὺς ἀπαλούς ἐκείνους νόας.

Δυσκολώτερον ἦτο προσέτι νὰ συνάξῃ νέους, διότι εἰς τὴν πόλιν

ἐκείνην ἀπ' ἀρχαίων χρόνων διήρκει τὸ παραδοξότατον ἦθος τοῦ πέμπειν ἀλλοθὲν τοὺς νεανίσκους, μόλις ἤξευρον νὰ ἀναγινώσκωσιν εὐκόλως, χωρὶς νὰ σοχασθῶσι τὴν ἰδιότητα τοῦ πνεύματός των καὶ τὸν βαθμὸν τῆς καλῆς θελήσεώς των. Ἦθελες εἶπει ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἐνόμιζον τὴν πατρίδα των ἀναξίαν νὰ ἔχη καλὰ σχολεῖα, καλοὺς διδασκάλους, καλὰ μαθήματα, καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς ἀῆρ ἦτο ἀναρμόδιος πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νοητικῶν δυνάμεων. Καὶ ὁπότεν ἐφθασεν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν οἱ νέοι ἐπεθύμησαν νὰ συγχάσωσι τὴν πτωχὴν σχολὴν τοῦ Θεοδώρου, ἀποκατασταθεῖς ἤδη φιλικώτατός μου, τότε ἤρχισεν νὰ σημαίνῃ τὸ πρῶτον σημαντῶν. Βαβαί! Πῶς δύναται νὰ προοδεύωσιν οἱ νεανίσκοι ὑπὸ τὴν ἐκείνου διεύθυνσιν; Αὐτὸς μόλις ἤξευρε, ὅτι δύναται νὰ ἦναι ἱκανὸν δι' ἑαυτὸν, δηλ. τὰς ἀρχὰς τῶν γραμμάτων θεωρήσατέ τον δὲν βλέπετε ἐξωγραφισμένην τὴν ἀνοησίαν; Καὶ ἔπειτα ὁποῖον ἐπάνωμα; Κρούμμελλ. Δυνατὸν νὰ κατέχῃ ὀλίγην ἱκανότητα, ἄνθρωπος οὕτω ὀνομαζόμενος. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ διδάσκῃ ἄλλο ἢ τὰ πρῶτα μαθήματα. Καὶ ἦτο παράδοξον νὰ βλέπῃ τις τὸν λαόν, ταύτην τὴν ὀχληρὰν ἀντίφασιν μὴ ἐννοοῦντα, ἢ ἔνεκα μεγίστης ἀνοησίας, ἣτις τῷ ἀφῆρει τὴν μνήμην; ἢ ἔνεκα κακῆς πίστεως, καθότι ἐπεθύμει νὰ ὠφελῆται τῆς μωρίας ἐκείνης, ὅπως μὴ πέμπῃ τοὺς παῖδας τῷ Κρούμμελλ, καὶ οὕτω νὰ φεῖδονται ὀλίγον ἐπὶ τοῦ μνημίου μισθοῦ, καθότι ὁ ἐντιμὸς Γερμανός, χάριν φιλοτίμου μᾶλλον ἢ ἄλλου, ἤθελεν ὀλίγον περισσότερον τοῦ διδομένου εἰς τοὺς διδασκάλους, ἐκ τῶν ὁποίων ὡς εἴπομεν ἦτο πλήρης ὁ τόπος.

Καίτοι τούτου, ἔζων εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην ἀριστοὶ καρδία, καὶ ὑγιεῖς νόες, οἵτινες ἤρχισαν νὰ ὑπερασπίζωνται τὸν κατατρεχόμενον, καὶ εἶπον καὶ ἐπραξον τοσαῦτα, ὥστε τῷ ἐπορηθεύσαν ἐν τεμάχιον ἄρτου, εἰς αὐτὸν τόσον μᾶλλον γλυκῷ, ὅσον διὰ τὸ νὰ ἦναι ἀποτέλεσμα φιλίας καὶ εὐλικρινοῦς ὑπολήψεως. Ἐπαινος ἀνεξάντλητος εἰς τοὺς γενναίους ἐκείνους, οἵτινες ἐβοήθησαν τὴν κινδυνεύουσαν ἀξίαν καὶ ἀρετήν. Ἄς εὐλογῆσῃ ὁ Θεὸς τὴν αὐτῶν οἰκογένειαν, καὶ ἅπαντα τὰ σχεδιά των, καὶ προετοιμάσῃ αὐτοῖς στέφανον μακαριότητος εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

Ἄλλ' οὐδὲν πεισματωδέστερον τῆς μοχθηρίας. Ἐὰν ἡ ἀγαθότης ἤθελεν εἶσθαι τοιαύτη μόνον ἐν τρίτον, πρὸ πολλοῦ ὁ κόσμος ἤθελεν ἀλλάξει, τρίτη φωνὴ ἠκούσθη λέγουσα ὅτι ὁ Θεόδωρος, ὡς ξένος, δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς του ἐθνικὴν ἀνατροφὴν ἐνῶ ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲν ἦτο ἄνθρωπος, γνωρίζων ὡς αὐτὸς, νὰ ἐνσταλάξῃ ἐν ταῖς νεανικαῖς ψυχαῖς τὰ εὐγενέστερα καὶ ἱερώτερα αἰσθήματα. Καὶ ταῦτα ὑπῆρξε βραχυτάτη πλῆγῃ. Ἐντοσοῦτω ἐὰν συνέβαινε νὰ εἶπῃ ἢ

νά πράξη ἔξοχόν τι ὁ δυστυχῆς Γερμανός, κατὰ πρῶτον μετεχειρίζοντο οἱ μισροὶ τὰς παραδοξοτέρας ἀποδοκιμάσεις, αἵτινες ποτὲ ἠκούσθησαν εἰς τὰ φρενοκομεία, εἶτα ἂν ἡ κριτικὴ δὲν ἐπετύγχανεν εὐτυχούς ἐκβάσεως οὐσα κατ' ἄκρον ἀνόητος καὶ μωρὰ, τὸ πᾶν ἐκαλύπτετο εἰς τοιαύτην σιωπῆν, ὡς ἂν δὲν ἤθελε λάβῃ χώραν οὐδὲν καὶ ἦτο τῆ ἀληθείᾳ γελοῖον καὶ ἐνταυτῷ βδελυρὸν τὸ νὰ βλέπῃ τις πῶς οἱ μοχθηροὶ ἐφαίνοντο σύμφωνοι εἰς τὸ νὰ καλύπτωσι πᾶν ὅ,τι ἤθελεν ἐπιφέρει τιμὴν εἰς τὸν ὑπ' αὐτῶν μισούμενον ἄνδρα, ὡς ἀριθμὸς αὐθάρδων παιδῶν προσπαθεῖ διὰ τοῦ ὁμοφώνου φυσσᾶν νὰ σβύσῃ λυχνίαν.

Ὁ Κρούμμελλ ἐφθείρετο κατὰ τὸ ἐνδόμυχον τῆς ψυχῆς, ἦτον ὡς ἐπὶ τοῦ βασανιστηρίου, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ καταπῆν τὸν σιελόν του, ὡς λέγει ὁ Ἰώβ, ἐβλεπεν ἑαυτὸν ἐπαπειλούμενον, διαβαλλόμενον ἀφ' ὄλων τῶν μερῶν. Οἱ ὀχληρότεροι ἀγῦρται, οἱ ἀδεξιότεροι, μοχθηρότεροι καὶ οἱ πλέον διεφθαρμένοι ἄνθρωποι, ἐπροτιμοῦντο ὑπ' ὄλων εἰς τὴν διδασκαλικὴν ἐπιστήμην των, οὐδεὶς κατεδέχετο νὰ τὸν προσκαλέσῃ εἰς διασκέδασιν, οὐδεὶς τὸν ἤζῳωνε τῆς ἐντελεστέρας εὐπροσηγορίας. Ἐὰν ἐζήτει μηδαμινὴν ἐκδούλευσιν, οὐδεὶς τῷ τὴν ἐπλήρει, μόνον τῷ τὴν ὑπέσχετο ὅπως μετὰ ταῦτα τὸν χλευάσει. Καὶ περισσώτερον ἢ μίαν φορὰν ἤκουσεν ὀπισθὲν του τὰς ὕβρεις τῶν πορνῶν, τῶν πορνομεσῆτων καὶ τῶν κιναιδῶν, οἵτινες ἐπὶ τούτῳ ἐτέθοντο ὅπως τὸν καθυβρίσωσι καὶ βασανίσωσι. Μὰ τὸν Θεόν, ἔλεγον καθ' ἑαυτούς οἱ ἀσπλαγχνοὶ ἐχθροὶ του, ἂν ἐκφύγῃ τῶν χειρῶν μας θάλει εἰσθῆ καταπολλὰ ἀνδρείος. Ἐὰν αὐτὸ συμβῆ θέλομε τὸν στέψει διὰ διαδήματος δρυός. Ὡα ἰδῶμεν! Ἐν τῶν δύο μᾶς φαίνεται πιθανώτερον, ἢ θὰ πνιγῆ, ἢ θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Διάβολον, ἐξ οὗ ἦλθε.

Ἄς μὴν πιστεύσῃ τις ὅμως ὅτι ὁ Θεόδωρος ἐδειλίαζεν, καθότι καλλήτερον παντὸς ἄλλου ἐγνώριζεν ὅτι ὅλα προήρχοντο ἐκ κακῆς πίστεως καὶ ψεύδους, ὅτι τὸ καὶ τῶν μοχθηρῶν σημαίνει τὸ ὄχι καὶ ἀντιςρόφως, καὶ ὅτι ὁ φαρμακωδέστερος ψόγος των ἦναι μέγιστον πεισοποιητικὸν ἀξίας, ἀλλὰ ἐλυπεῖτο καθ' ὑπερβολὴν ἐπειδὴ τοιοῦτοτρόπως τῷ ἀφηρεῖτο τὸ μέσον νὰ ὠφελῆ, ὡς ἤθελεν, καὶ νὰ διαχύσῃ τὸν πολιτισμὸν, ὅπου ἦτο μεγίστη ἀνάγκη. Τὸ ἐμφυτόν του, ἡ φιλοδοξία του, ἡ ζωὴ του συνίστατο εἰς τοῦτο.

Τέλος ἐκ τῶν κακοδαιμόνων πολιτικῶν μεταβολῶν, αἵτινες κατέστρεψαν καὶ ἐξευτέλισαν ὑλικῶς τε καὶ ἠθικῶς σχεδὸν ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, συγχίζοντες περισσώτερον καὶ φαρμακεύοντες τὰς ψυχὰς τῶν ἐγγύωριων, ὁ Κρούμμελλ ἔλαθε τὴν ἀπορασιστικὴν πληγὴν. Ἐκλήθη ἄπιστος, ἄθεος, διαφθορεὺς τῆς νεολαίας ὑπὸ πολλῶν, ὧν τὸ μικρότερον ἐλάττωμα ἦτο ἡ κλοπὴ καὶ ἡ πανδραγεία, καὶ τέλος ὑπὸ πολλῶν τῶν ἀρχαιοτέρων

καὶ προσφιλεστέρων αὐτοῦ μαθητῶν. Οἱ χυδαῖοι ἔτριζον τοὺς ὀδόντας, ὅτε τὸν ἀπῆντον καθ' ὄδον, καὶ ἂν δὲν ἤθελε λάβῃ χώραν τὸ σέβας, ὃ πρὸς αὐτὸν ἀκουσίως ἔτρεφον, ἤθελον, ὡς λέγεται χυδαῖως, τὸν ἐτοιμάσῃ διὰ τὰς πανηγύρεις· οἱ ἀμερόληπτοι τὸν ἐθεώρουσαν συστέλλοντες τὰ χεῖλην καὶ ρυτιδοῦντες τὰς ὄφρας, ὅπως τῷ δεῖξωσι τὴν καταφρόνησίν των, καὶ οἱ ἀκριβέστεροι φίλοι του, ἐφαίνοντο καταπτοῦμενοι τοῦ φόβου μήπως ἀπαντήσωσι τὸν γενικὸν ψόγον, καὶ ῥιψοκινδυνεύσωσι τὰ συμφερόντά των, ἂν ἤθελον ἐξακολουθήσει νὰ τὸν ὑποδέχωνται φιλικῶς.

Εἶχον ἤδη παρέλθει πολλὰ ἔτη, ἀφ' οὗ εἶχον ἀφίσει τὸν δυστυχεῖ ἐκεῖνον, ἐκ τῆς φιλίας τοῦ ὁποίου θάλω θείποτε τιμηθεῖ ὅτε συνέβαινον τὰ ῥηθέντα ἀξιοδάκρυτα ὡς πρὸς ἐκεῖνον, καὶ ἄξια αἰωνίου ἀπογραφῆς ὡς πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ μικροὺς ἐχθροὺς του, καὶ ὡς ἄνωθεν ἀνέφερον, αὐτὸς ἀπέθανε τῆς λύπης του ἐλλειπῆς πάσης βοήθειας, καὶ ἀφῆκε οὕτω ἐλεύθερον τὸ πεδίον εἰς ἃν δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ εἰμὴ ἀφοῦ τὸν ἤθελον ἰδεῖ κεκαλυμμένον καὶ κεκλεισμένον εἰς τὸν τάφον.

Ἀπὸ τῆς σιγῆς ἐκείνης, ὑπῆρξα πάντοτε καταπολλὰ προφυλακτικῶς πρὸς τὸν ἐπαῖνον καὶ ψόγον.

X.

Η ΜΙΑΡΑ ΜΗΤΗΡ.

(Συνίχεια καὶ τέλος· ὅρα Τεύχ. Δ'. Σελ. 32.)

Ἐμβάντων ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν, ἐκτύπησαν αἱ πέντε ὥραι τῆς νυκτός, καὶ τότε μόνον ὁ Κ. Ρομουάλδος ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι πρὸ τριῶν ὥρῶν ἡ μικρὰ σύζυγος, μαθούσα τὰ διατρέξαντα, εἶχε φύγει καὶ προφυλαχθῆ εἰς τὸν οἶκον μητρικοῦ θείου της, τὸ ὅποιον ὑπῆρξε ὠφέλιμον καὶ δι' ἐκείνην, καὶ διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ δι' ἐμέ, καὶ διὰ πάντα ἄλλον ἄνθρωπον ἀπαρτίζοντα μέρος τῆς οἰκογενείας. Ἄμυ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ὁ Κ. Ρομουάλδος ἐξῆλθε τοῦ οἴκου καὶ δὲν ἐπέστρεψεν ἢ τὸ ἑσπέρας, τὴν δευτέραν, τὴν τρίτην, τὴν τετάρτην φορὰν ἐπραξε τὸ αὐτό· ὥστε ἐγὼ ἀναγκασμένος νὰ συντρέχω μετ' ἐκείνων τῶν παιδῶν, οἵτινες πάντοτε ἐφώναζον, ἐκτύπουν τοὺς πόδας των, καὶ ἐκυλλοῦντο κατὰ γῆς, συντρέβοντες πᾶν ὅ,τι ἤθελε πέσει εἰς τὰς χεῖράς των, καὶ βασανίζοντες ἀναιδῶς γράϊαν τινα Σιβύλλαν ἣτις εἶχεν ὑπάγει κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ὡς κυβερνήτρια, δὲν ἐδυνάμην πλέον νὰ ὑποφέρω τὴν ζῶν ἐκείνην καὶ τὸν οἶκον ἐκεῖνον, ἔρημον ὄντα ἀπὸ τοῦ Κυρίου του. Ὁ

πώς βραχύνω τὴν ἱστορίαν, βεβαίως καταπολλὰ διεξοδικὴν καὶ ἐνοχλητικὴν, δὲν θέλω προσθέσει ἄλλο εἰμὴ ὅτι μετὰ μίαν ἐβδομάδα ὁ συγγενὴς μου ἦλθε καὶ μοῦ πρότεινε νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐὰν εἶχα ἐπιθυμίαν νὰ ἀναχωρήσω, ἐγὼ δὲ τακτοποιήσας τὰς ὑποθέσεις μου, εὐχαρίστως ἐδέχθη τὴν πρότασίν του, καὶ ἐκεῖνος πῆγε εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του μὲ συνώδευσεν εἰς τὴν γλυκυτάτην πατρίδα μου, καὶ μὲ ἔφερε πάλιν μετ' ἀπείρου χαρᾶς μου εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας μου. Μετὰ ἐννέα ἢ δέκα ἡμέρας δαπανηθείσας σχεδὸν ὀλοκλήρως εἰς μουσικὰς συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ πατρός μου, ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἀνεχώρησε· μετὰ δὲ δύο μῆνας ἔμαθον ὅτι ὁ Κ. Ρομουάλδος εἶχε πωλήσει ὅλας τὰς ἐμπορεύσεις, καὶ εἶχεν ἐπιθέσει τὴν κυβέρνησιν τῶν νῶν του καὶ τῶν κτημάτων του εἰς ἕτερον ἔμπορον τῆς Πριβιγκίας, ἀρχίσας μακρὰν περιήγησιν περὶ τὴν Ἀνατολήν, ἐκ τῆς ὁποίας δὲν ἐπέστρεψε πλέον. Ἐμαθον προσέτι ὅτι ἡ Κ. Μαργαρίτα, ὑπὸ τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος τῆς φθαρθείσας, ἀπέθανεν.

Τώρα, λοιπὸν, Κύριοι, ἔχετε ἴσως ἐπιθυμίαν νὰ σὰς ἀναπτύξω τὴν ὑπόθεσιν εἰσχωροῦντες, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Καὶ πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ τὸ κάμω, ἐγὼ, ὅστις σοχαζόμενος μόνον τὴν τοιαύτην τραγωδίαν μετὰ τσοῦτα ἔτη, αἰσθάνομαι τὰς τρίχας μου ὀρθουμένας ὑπὸ τῆς φρίκης; Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν σας παρατηρῶ τὴν μεγάλην σας ἀνυπομονησίαν, ἥτις δὲν ἤξεύρω ἀν' προσέχεται ἀπὸ ἀηδίας ἢ ἀπὸ εὐχαριστήσεως. Γνωρίσατε λοιπὸν κατὰ πρῶτον ὅτι ἡ Κ. Μαργαρίτα ἦτο κακὴ ὑπέρβρια, ἀληθῆς ἐριννὺς τοῦ Ἄδου, εἰς τὴν ὁποίαν, ὅπως χρηματίση ἔξοχος, εἰς τὰ χρονικὰ τῶν ἐγκλημάτων, δὲν τῇ ἔλλειπον εἰμὴ αἱ περιστάσεις. Ἡ νέα αὕτη Μεγκέρα, ἥτις διὰ νὰ καυχᾶται ὅτι ἔχει ὅλα τὰ ἐλαττώματα τοῦ κόσμου ἤξευρε νὰ ἐνόησεν ἐν αὐτῇ ἄτινα γενικῶς εἶναι ἀσύγνωστα, ἐμβριθῶς ἐγνώριζε τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Κατ' αὐτὴν ἐδιαιρεῖτο εἰς τρεῖς τάξεις. Ἡ πρώτη ὑπὸ ἀνοητῶν καὶ ὀκνηρῶν, οἵτινες εἶναι οἱ περισσότεροι· ἡ δευτέρα ὑπὸ κακούργων, ἐτοίμων νὰ πράξωσι πᾶν ἐγκλημα, φθάνει μόνον νὰ λάβωσι τὴν ἐντελεστέραν ὠφέλειαν· ἡ τρίτη ὑπὸ ἀγαθῶν, ἢ ἡμικακῶν, οἵτινες συγκροτοῦσι τσοσούτον μικρὸν ἀριθμὸν, ὥστε τῇ ἀληθείᾳ δὲν ὠφεῖλον νὰ καταταχθῶσιν εἰς διάφορον τάξιν. Ὅθεν ἡ κακότητος γυνὴ δὲν ἐμποδίζει τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸν οἶκόν της ἐπὶ μηδὲνα τῆς πρώτης, ὅταν αὐτὸς ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον τῶν δολοφραγῶν της καὶ ὑπεδέχετο μετὰ πολλῶν περιποιήσεων τὰ θηρία τῆς δευτέρας, ἢ διὰ νὰ τὰ ἔχη φίλους, ἢ τουλάχιστον διὰ νὰ μὴν τὴν μισοῦν. Τῶνόντι μάλιστα οἱ χαμερπέστεροι αὐτῶν εἶχον γένειν γινώριμοί της, ἤρχιζον νὰ προφέρωσιν ἀναριθμήτους ἐπαίνους ὡς πρὸς τὴν Κυρίαν, καὶ νὰ κατη-

γοροῦν ἐκείνους, τοὺς ὁποίους αὕτη δὲν ὑπεδέχετο, ἐνῶ οἱ ἀλαζονέστεροι ἢ δὲν ἀντέλεγον, ἢ ἐκλινον τὴν κεφαλὴν ὡς σημεῖον ἐγκρίσεως, ἢ ἐπανελάμβανον μὲ ψυχρότητα τὰ μισθωτὰ ἐγκώμια. Ἄλλ' οὔτε εἰς τοῦτο ὁ ζῆλος τῶν παρασίτων συνίστατο. Κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, κατὰ πᾶσαν ὥραν, κατὰ πᾶσαν στιγμήν τοὺς ἔβλεπες νὰ ψυθιρίζωσι εἰς τὸ αὐτίον τῆς οἰκοδεσποίνης μυστηριώδεις λέξεις, αἵτινες δὲν ἦσαν ἄλλο ἢ διηγήσεις τῶν ἠθῶν, τῶν σφαλμάτων, τῶν ἀναγκῶν, τῶν παθῶν καὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν ἄλλων δύο τάξεων, καὶ ἐκεῖνης προσέτι, τῆς ὁποίας ἔκαμον μέρος. Οὕτως ἡ Μαργαρίτα εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ὄλους ἐκείνους· ἔφθικε νὰ προσφέρῃ ἕνα λόγον εἰς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον καὶ ὄχι μόνον κατεδάμαζε βλαβερὰν ὑπερηφάνειαν, καὶ διὰ ψευδῶν ὑποσχέσεων ἐφευρίσκων ἀπλοῦν τινα ἢ εὐχάριστον ἔρωτα, ἀλλ' ἔκαμνον ὑποπτον τὸν φίλον πρὸς τὸν φίλον, τὸν συγγενὴ πρὸς τὸν συγγενῆ, τὸν κατώτερον πρὸς τὸν ἀνώτερον, ἀπειλοῦσα καὶ τιμωρῶσα διὰ τῶν τοιούτων τεχνησμάτων, ὄλους ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἐφρόντιζον ν' ἀποκτήσωσι τὴν φιλίαν της, ἢ δὲν ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ τῆς πληρώσωσιν ἐκδούλευσιν ἢ διὰ τὴν ἀρετὴν των ἐδύνατο νὰ προξενήσωσι πρόσκομμα εἰς τὰς ὀρέξεις της.

Δὲν σκοπεῖω νὰ διηγηθῶ τὰς μυστικώτερας ὑπηρεσίας, ἄτινας οἱ πικροὶ οὔτοι ἔπραττον αὐτῇ· μόνον, Κύριοί μου, παρακαλῶ νὰ ἀνακαλέσετε εἰς τὴν μνήμην σας, ὅτι εἶπον περὶ τῆς περιεργείας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας ταύτης. Καὶ ἐπειδὴ νομίζω ὅτι ἡ ὑγιὴς ὑμῶν κρίσις ἐσυμπεράναν μετὰ ὁποίας εὐκολίας ἢ κατηραμένη ἐριννὺς προέτρεχεν εἰς τὸ ψεῦδος καὶ συκοφαντίας, ὁσάκις ἐκεῖνο, ὅπερ ἐγνώριζε δὲν ἔφθικεν εἰς τὴν ἀνάγκην της, οὕτω χωρὶς ἄλλων ἀναπτύξεων... — Ἀλλὰ διατί, ἀγαπητέ μοι ἀνάδοχε, δὲν θέλεις νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ τέλος τῆς διηγήσεώς σου; εἰπέ μοι, πῶς ἀνεκαλύφθησαν αἱ συσκευαὶ τῆς βδελυρᾶς γυναικός; — Οὕτω ἐφώναζα παραπονούμενος καὶ σείων τὰ κροτάλια ἐνὸς τῶν ὀρολογίων του. Ἐκεῖνος δὲ μειδιῶν ἐπανελάθε. Τὸ παιδίον ἐνόησε τὴν ὑπόθεσιν περισσώτερον ἀφ' ὅτι ἤθελον, καὶ ἔγεινε πρὸς τοῦτοις ἄριστος κριτῆς, ἐπιδεικνύων μὲ τὴν πολυλογίαν μου. Τώρα ὁμιλῶ πρὸς σέ, ἄτακτε· ἄκουσον με καὶ πρόσσεξε εἰς ὅτι θέλει σοὶ εἶπω. Ὁ ὑπάρχας τὸ αἷτιον τῆς τοιαύτης συμφορᾶς, καὶ ὅστις ἤθελεν ἀναστῆ ἐπὶ τῆς λαιμοτόμου, ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι περισσώτερον ἢ λικιωμένος, ἦτο ἐν ἔτος μεγαλύτερος σοῦ, ἦτο ὁ ταπεινὸς ἐκεῖνος παῖς, ἐκεῖνος ὁ Ρεμίγιος, τὸν ὁποῖον ἀνέφερον εἰς τὴν διήγησίν μου. Ἄτῳτε ἐγὼ ἐρυθρίασα, διότι ἔκρινον ὅτι ἡ ἀτιμία τοῦ πονηροῦ παιδὸς ἐπιπτεν ἐφ' ὄλων τῶν ἄλλων· αἱ ἐκεῖ παροῦσαι γυναῖκες ἀκουσίως ἐφώναζαν· καὶ ὁ αὐτὸς Κ. Στέφανος κατεπιέζετο ὑπὸ τοιαύτης εὐφρα-

ώστε μετά βίας ἠδυνήθη νὰ προσθέσῃ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους. «Τὸ παιδίον ὄργανον καὶ αὐτὸ, καθ' ὅσον ἡ ἡλικία αὐτοῦ τῷ ἐπέτρεπε, τῶν δολοπολικῶν τῆς μητρός του, καὶ ἐπομένως ἐθισμένον εἰς τὸ ἐγκλημα δαρθὲν μίαν τῶν ἡμερῶν ὑπὸ τῆς μητρός του, (καὶ νομίζω ὅτι ἦτον ἡ πρώτη φορά) ὤρκισθη νὰ ἐκδικηθῇ. Οὕτω δὲν παρήλθε χρόνος πολὺς, ὅποτε ἡ μεγάλη πανουργία του, ἐνοήσασα τὰς πράξεις ἐκείνης, τὸν ὤθησε νὰ ἀρπάξῃ τὴν ἐπιστολὴν, ἣν τινα εἰς τινα ἐραστήν τῆς ἡ μιὰρὰ γυνὴ ἔπεμπεν, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του.» Τελειώσας τὸν λόγον τοῦ ὁ Κ. Στέφανος, ἐκβαλε τὸ ρινόμακτρον καὶ ἐσφούγγισε τοὺς ὀφθαλμούς του· ἄλλαοι καὶ τεθλιμμένοι ἔμειναν οἱ ἀκροαταί· κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν δὲν ἠκούσθησαν πλῆον χωρατεύσεις καὶ γέλωτες· κατὰ τὸν μακάριον ἐκείνον καιρὸν οἱ ἄνθρωποι, πολὺ περισσότερον αἰσθαντικοί, δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ βασανίζωνται ὡς οἱ μάρτυρες ὅπως αἰσθανθῶσι τι· εἰς ἐμὲ δὲ μετὰ ταῦτα συνέβη νὰ ἴδω ἐπὶ πολλὰς νύκτας κατ' ὄνειρον τὸν Ρεμίγιον ἐκείνον δεδεμένον ὑπὸ τριῶν ἢ τεσσάρων δυσμόρφων καὶ κυρῶν δημιῶν, ὡς οἱ δύσμορφοι ἀνθρωπίσκοι τοῦ Κ. Στεφάνου, οἱ ὅποιοι δῆμιοι τοῦ ἔκοπτον τὴν κεφαλὴν διὰ πρίωνος ἢ τὸν ἔβλεπον ἐπὶ σουβλίου περιστροφόμενου ἐπὶ ἀναμμένων ἀνθράκων ὑπὸ τρομερῶν πιθήκων, ἢ εἶα τῶν ὁποίων μ' ἔκαμνε νὰ ζυπνῶ ἀσθμαίνοντα καὶ βεβρηγμένον ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος.

X.

Ο ΙΧΘΥΟΣΑΥΡΟΣ.

Κατὰ τὴν δευτερεύουσαν πλάσιν τοῦ κόσμου μεταξὺ τῶν τοσοῦτων θημάτων ἕτινα ἡ βιομηχανία ἢ ἡ τύχη προσέφερον εἰς τὴν περιέργειαν καὶ ἐκπαίδευσιν τοῦ ἀνθρώπου, εὑρίσκονται δύο παραδοξότατα ζῶα ἢ μάλλον εἰπεῖν τέρατα, ἅτινα ἀνεκαλύφθησαν πάντοτε πλείονα ὄντα ἴσως ἐχθρὰ καὶ συνεχῶς μαχόμενα. Τὸ μὲν καλεῖται Ἰχθυόσαυρος, τὸ δὲ Πλησιόσαυρος.

Ἡμεῖς τώρα εἰλομεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ πρώτου καὶ ἴσως μετέπειτα καὶ περὶ τοῦ δευτέρου. Ὁ Ἰχθυόσαυρος οὐ τινοὺς τὰ λείψανα εὑρίσκονται εἰς ὅλας τὰς Τουρκικὰς γαίας, ἀλλὰ ἰδιαιτέρως καλῶς διατηρημένα καὶ ἐντελῆ εἰς τὰς τῆς Ἀγγλίας, εἶχε μῆκος 15—20 ποδῶν ὧν σχεδὸν τὸ πέμπτον, ἤγουν 3—4 πόδας διὰ μόνον τὸ κράνιον. Τὸ κράνιον τοῦτο ἔχει σχῆμα τεθλασμένον καὶ ὀξύ. Οἱ μυκτῆρες ὡς σχηματιδὲς εἶναι πλησιόταται εἰς τὰς κόγχας, αἱ κοίλαι σιαγῶνες ἔχουσι μακρεῖς αὐλακισμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι προσηλωμένοι ὀδόντες κωνικοὶ κυρτοεῖδεις καὶ ὀξύτατοι, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀ-

ναθαίνει ἕως εἰς 150. Οἱ ὀδόντες οὗτοι ἔχουσι κυλινδρικούς ρίζας καὶ ὑπὸ τὰ βοθρεῖα τῶν ἐσχηματίζοντο νέοι ὀδόντες ἵνα ἀναπληρωσιν ἐκείνους οὓς τινας ἢ ἀδδραγία τοῦ ζώου εἶχε φθείρει. Οἱ νέοι ὀδόντες ἐξώθουν τοὺς πρώτους ὡς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐξαιρουμένου τοῦ ὅτι αὐτὴ ἡ ἀναγέννησις ὡς φαίνεται συνέβαινε περισσότερον ἢ ἀπαξ.

Ὅπου τελειώνουσι οἱ ὀδόντες τῆς ἄνω σιαγῶνος, φαίνεται ἡ κόγχη ἥτις κατέχει 7—8 σπιθαμὰς διαμέτρου. Χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ τις τὸ φρικῶδες σύνολον τῆς κατασκευῆς τοῦ τέρατος τούτου, οἱ ὀφθαλμοὶ του, τὸ μέγεθος ὡς σφαῖρα πυροβόλου τῆς μεγαλητέρας διαμέτρου τῷ ἔδιδον πρόσωψιν τρομεράν.

Εἰς τὸ ἔσωθεν τῆς κόγχης ὑπάρχει κύκλος συγκείμενος ἐκ 13—17 ὀστέων ἐλασμάτων ὅστις πειθανῶς ἐχρησίμευεν ὡς ὑποστήριξις εἰς τὴν λυγῆδα τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐκτάσεως. Τὸ ἄνοιγμα τοῦ κύκλου ἔδιδε τὴν διάβασιν εἰς τὸ φῶς. Ὁμοία κατασκευὴ ὀφθαλμοῦ ὑπάρχει εἰς τὰ παρόντα πτηνὰ καὶ ἐπὶ τὴν φάλαιναν, μολοντί τὰ ὄμματα αὐτῆς εἶναι ἀνεαλόγως μικρὰ, μόνον ὁ κῆτος ἔχει τὸν κύκλον τοῦτον ὀλόκληρον καὶ ὄχι συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἐλασμάτων.

Ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ κράνιον τοῦ τέρατος ἀποκαθίσταται μεγάλως ὀγκῶδες· τὸ μέτωπον ὑψοῦται ὅπως πάλιν καταλασθῇ ἐκ τοῦ ὀπισθεν μέρους. Τὰ ὀστά ἐξέχουσιν ἐν τῷ μέσῳ καὶ εἰς τὰς δύο πλευρὰς μέχρι τοῦ ἰνίου, ἀφίοντα ἀνεαωμένα τὰ κοιλώματα, ἅτινα ὑπεράσπιζον τὴν προπαρασκευῆν προορισμένην εἰς τὸ νὰ κινῆ τὴν ἐκτεταμένην καὶ μακρὰν κάτω σιαγῶνα.

Ἡ ὑπερμεγέθης αὕτη κεφαλὴ ἔχρηζεν ἰσχυρὰς ὑποστηρίξεως. Τοῦτο ἐξετέλει ὁ παχὺς καὶ βραγὺς αὐχὴν, οὗ οἱ σπόνδυλοι προχωροῦσιν εἰς τὸ ἔσωθεν τῆς κεφαλῆς, ἐνῶ ἡ ῥηθεῖσα σιαγῶν ἐλευθέρως ἐκινεῖτο ἔμπροσθεν καὶ ὑποκάτω αὐτῶν.

Αἱ ἀκανθώδεις παρεκτάσεις σχηματίζουσαι τὴν ῥάχιν ἐξογκοῦνται ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῶν νότων. Αὐταὶ ἐχρησίμευον ὡς ἐπιστήριξις εἰς τοὺς μυῶδεις θώμιγγας, οἵτινες ἐπεκταίνοντο πέραν τῆς ῥάχους μεταξὺ αὐτῶν τε καὶ τῶν πλευρῶν, θώμιγγες οἱ ὁποῖοι εἶχον κατὰ πιθανὸν λόγον τὸν ὄγκον καμήλου (παλημαρίου.) Οἱ αὐτοὶ σπόνδυλοι εἶναι σχεδὸν κυκλωεῖδεις ὀμαλοὶ καὶ ἐφοδιασμένοι ἐξωχῶν διὰ τοὺς χονδρῶδεις συνδέσμους, ὑπὸ τῶν ὁποίων οἱ σπόνδυλοι συνενδύνονται. Ἐὰν ἐβλεπέ τις τὰς ἐξοχὰς ἐκείνας, ἤθελε τοὺς πιστεύσῃ κολοσσαίους πιττοὺς ζατηρκίου, ἔχοντας ἐξ δακτύλους διαμέτρου.

Ὁ λόφος τῆς ράχεις ὅστις εἰς ἄλλα ζῶα εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, συγκεκλιμένος ἐπὶ τῶν σπονδύλων, δὲν πρόσκειται ἐνθα ἡ ἀδυνάτω· εἰς τοῦτο τὸ τέρας, καὶ εἰς βαθμὴν ὥστε αὐτὸς δὲν εὐρίσκεται ὁλόκληρος, εἰμὴ ὅταν ὁ σκελετὸς τεταμμένος ἐν τῷ πληρῷ ἢ ἐν τῇ ἀργίῳ ἀπληθοῦται μετὰ τῆς αὐτῆς γῆς.

Παρὰ τοῖς παροῦσι ζώοις ὁ ἀριθμὸς τῶν σπονδύλων εἶναι τοιοῦτοτρόπως ὀρισμένος, ὥστε χρησιμεύει ὡς διακριτικὸς χαρακτὴρ τῶν οικογενειῶν των. Εἰς τὰ ἰδιοδοσιδῆ ἐξ ἐναντίας αὐτὸ ποικίλλει, ὅπερ σημειοὶ ἀτελεῖ ἀνάπτυξιν· καθ' ὃν καιρὸν ἔζων τὰ ζῶα ταῦτα δὲν ἦτο εἰσέτι ἐσχηματισμένος σφαιρὸς τόπος· ἡ ράχις σύγκειται πότε μὲν ἐξ 110 πότε δὲ ἐξ 120 καὶ 145 σπονδύλων, 45 τῶν ὁποίων σχηματίζουσι τὴν ρίζαν τοσοῦτων πλευρῶν αἰτίνες περικυκλοῦσιν ἅπανσαν τὴν κοιλίαν.

Ἡ οὐρᾶ ἔχει 80—85 σπονδύλους ὧν οἱ πρῶτοι παρατείνονται ἐκ τῶν δύο μερῶν διὰ παρεκτάσεων, αἰτίνες ἔχουσι σχῆμα ἡμιπλευρῶν καὶ τελειώνουσιν ὅπου τελειώνει ἡ κυρθασία τῶν νότων. Ἀπὸ ἐκεῖ ἡ οὐρᾶ τοῦ τέρατος ἀποκαθίσταται ὁλοκλήρως στρογγύλη.

Ἀλλὰ ἰδιότης τοῦ παραδοξοτάτου τούτου τέρατος συνίσταται εἰς τοὺς παλμοειδεῖς πόδας του, αἵτινες σοῦ ἀναφέρουσιν εἰς τὴν μνήμην τὰ πτερόγνια τῆς φλαίνης, ἐξαίρουμένου τοῦ ὅτι οἱ πόδες τοῦ Ἰχθυοσαύρου ἔχουσι περισσοτέρους δακτύλους. Πλὴν αὐτοὶ συντείθονται ὡς χεῖρ τοῦ ἀνθρώπου (ἐκτὸς τοῦ ἀντίχειρος) ἐκ πολλῶν φαλάγγων, μεταξὺ αὐτῶν συνδεσμένων διὰ μυόνων καὶ χονδροδῶν συνδέσμων. Οἱ πόδες οὗτοι φαίνονται πεπλασμένοι μᾶλλον πρὸς κολυμβᾶν ἢ περιπατεῖν· ἀλλ' ἴσως καὶ τὰς δύο ταύτας ὑπηρεσίας ἐξετέλουν.

Αἱ τέσσαρες ἄκραι τοῦ Ἰχθυοσαύρου εἶχον προσέτι ταύτην τὴν ἰδιότητα, ἦτον ἐφοδιασμένοι δηλαδὴ ὡς διὰ μειλίχης ἐνῶ τὸ ἐπιλοιπον τοῦ σώματος ἦτο διόλου ἐλλειπὲς εἰμυνηρίου ὀπλίσεως.

Ὁ μέγας ἀριθμὸς καὶ ἡ δύσκολος ἐπιφάνεια τῶν σπονδύλων μᾶς δεικνύουσιν ὅτι ὁ Ἰχθυοσαυρὸς οὕτω βαρὺς κατ' ὄψιν ἦτο μεγάλως εὐκίνητος καὶ εὐκόλως προσέφθανε τὸ λάφυρόν του. Ἐὰν τὸ μῆκος τῶν τεσσάρων ἄκρων φαίνεται ἀνεπαρκές, ἡ κατασκευὴ τοῦναντίον τῶν σπονδύλων τῆς οὐρᾶς καὶ ἡ σύγκρησις των μετ' ἐκείνων τῶν ἰχθύων εὐστρόφου σώματος, σημειοῦσιν (ὡς ἀπέδειξεν ὁ διάσημος ἄγγλος ἀνατόλικος Γ. Οὐδὲν) ὅτι ἡ οὐρᾶ τοῦ Ἰχθυοσαύρου ἦτον ἐφοδιασμένη διὰ μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν πτερόγων καθέτως θρυμένων ὡς εἰς ἅπαντας τοὺς ἰχθύς, (ἐνεκεν τοῦ ὁποίου ἐκλήθη Ἰχθυοσαυρὸς) καὶ ὄχι ὀριζοντίως ὡς εἰς τὴν φάλαιναν. Εὐκόλως ἡμπορεῖ τις νὰ ἐγνο-

ἦση ὅτι χάριν τῆς βοηθείας τοιοῦτου κωπίου καὶ τοῦ μακροῦ σχήματος τοῦ σώματός του ἠδύνατο νὰ σχίξῃ ταχέως τὸ ὕδωρ. (Ἀκολουθεῖ.)

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΔΙΟΥ «Ο ΚΑΛΑΜΟΣ.»

Ἡ νῆσος Κάλαμος, (α) εἶναι ἐν τῶν μεγαλητέρων νησιδίων, αἵτινες εἰσὶν ὑπὸ τὴν τῆς Ἑπτανήσου δικαιοδοσίαν. Ὁ Κάλαμος κεῖται μεταξὺ Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, εἶναι δὲ πλησίον τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἔχει λιμένα κάλλιπον πρὸς μεσημβρίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Γέρο λιμένας, εἰς ὃν ἀράζουσι πολλὰ πλοῖα διαφόρου μεγέθους. Εἰς τὸν Κάλαμον φαίνονται διάφορα τῶν ἀρχαίων κτιρίων, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὸ χωρίον Ἐπισκοπῆ, ὑπάρχει εἰσέτι μεγαλοπρεπὲς κτίριον εἰς εἶδος φρουρίου, καὶ τώρα εἶναι φυτευμένον τὸ ἔδαφός του μὲ λεμονίας, πορτοκαλέας καὶ ἄλλα πολλὰ καρποφόρα δένδρα. Ἡ νῆσος εἶναι μικρὰ, ἀλλὰ καρποφόρος παράγουσα ἔλαιον, αἰτάριον, κριθάριον, λινόσπορον κ.τ.λ. ἡ γῆ αὐτῆς εἶναι καλὴ διὰ βοσικὴν αἰγῶν, προβάτων καὶ βοῶν. ἔχει ὕδατα πλούσια καὶ θαυμασία. Ἐκκλησίας ἔχει τέσσαρας. Α' τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Β' τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων. Γ' τῆς Ἁγίας Τριάδος. καὶ Δ' τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

Περὶ τὸν 15 αἰῶνα οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ἰθάκης ἐπληθύνθησαν καὶ ὑπερέβαινον τὰς 15 χιλιάδας. Μερικαὶ οἰκογένειαι ἐκ τῆς τῶν Καραβία, ὡς ὁ Γλυκὺς, Καλημάνης κτλ. ἐκ τῆς τῶν Βλασοπούλων, ὡς ὁ Μανολάτος καὶ Αὔγουστινος, ἐκ τῆς τῶν Μαρούλι, ὡς ὁ Κομηνός καὶ Λιβιτζάνης, ἐκ τῆς τῶν Φερεντιῶν, ὡς ὁ Καρβούνης, καὶ λοιποὶ, μετοικήσαντες, ἐκατοίκησαν εἰς τὴν νῆσον Κάλαμον, ἐργαζόμενοι τὰς γαίτας των, τὰ ποιμνιά των καὶ τὰς ἐλαιάς των. Ἐκτοτε ἡ νῆσος αὕτη εἶναι κατοικημένη.

Περὶ τὸ 1705, εἰς τὴν Ἑπτανήσον ἦσαν οἱ Ἐνετοί· καὶ εἰς τὴν Κεφαλληνίαν ἦτον ὁ Ἰωάννης Δέτσιμας, ἀνὴρ κακοῦργος. Θέλουσα οὖν ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸν παιδεύσῃ, τὸν ἐσύλλαβε καὶ τὸν ἐπεμψεν εἰς τὴν Ἐνετίαν. Εἰς τὸν δρόμον ὅμως τὸ πλοῖον ἀπῆντησεν ἕτερον πλοῖον πειρατικόν· τὸ δὲ πειρατικὸν ἔδραμε πρὸς λεηλασίαν τοῦ Ἐνετικοῦ. Οἱ Ἐνετοὶ φοβούμενοι δὲν ἐγνώριζαν τί νὰ κάμωσιν, ὁ Δέτσιμας ὅμως, ὅστις ἦτο δεδεμένος μὲ τοὺς ὀπαδοὺς του ὑποκάτω τοῦ πλοίου, εἶπεν ὅτι ὑπόσχεται ἂν λύσωσιν αὐτὸν νὰ ἐλευθερώσῃ τὸ Ἐνετικόν. Τότε οἱ Ἐνετοὶ ἀπέλυσαν τὸν Ἰωάννην Δέτσιμαν (β) ὁ ὁποῖος ἐπιτεθεὶς μὲ τοὺς ὀπαδοὺς του κατὰ τοῦ πειρατικοῦ πλοίου, μετὰ σφοδρὰν μάχην ἐκυρίευσεν αὐτὸ, καὶ ἀφοῦ τὸ ἔδρασε εἰς τὴν πρῶραν τοῦ Ἐνετικοῦ, διου-

(α) Ὁ Στράβων ἀναφέρει αὐτὴν ὑπὸ τὸ παλαιὸν ὄνομα «Κάρνος.»

(β) Ὅστις καὶ Δαλλαδέτσιμας λέγεται.

θύνη πρὸς τὴν Βενετίαν. Φθάσαν τὸ πλοῖον ἐκεῖ, εἶπεν ὁ πλοίαρχος εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ὁ Δέσταιμας ὅστις ἐμελλε νὰ παιδευθῆ, αὐτὸς ἤλευθερώσει τὸ πλοῖον καὶ ἐκυριεύσει τὸ πειρατικόν· ἡ δὲ Κυβέρνησις, θέλουσα ν' ἀνταμείψῃ τὸν Δαλλαδέσταιμα ἐχώρισεν αὐτῷ τὴν ζώην, καὶ ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ Κόμητος Ἰωάννου Δέσταιμα, ἡ δὲ Βουλὴ τῆς Βενετίας διέταξε τὸν γενικὸν Προβλεπτὴν τῆς θαλάσσης Φ. Γρημάνη, νὰ προικίσῃ τὴν αὐτὴν κομητείαν μὲ ἓν μέρος τῶν Ἐχινάδων νήσων. (α) Αὐτὸς δὲ μὲ ἀπόφασίν του, κατὰ τὴν 9 Ἰουνίου 1705, παρεχώρησεν εἰς τὴν οικογένειαν Δαλλαδέσταιμα τὰ δύο νησίδια Κάλαμον καὶ Κασόν, δηλαδὴ τὰ εἰσοδήματά των ἄτινα ἐλάμβανεν ἡ Κυβέρνησις νὰ τὰ λαμβάνῃ ὁ Δαλλαδέσταιμας. Ἀποδεικνύεται δὲ διὰ τοῦ συμβολαίου 1715 γενομένου κατὰ τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Α. Καραβιά, μεταξὺ τῶν Δημογερόντων τῆς Ἰθάκης καὶ τοῦ Κυρίου Γερολήμου Δαλλαδέσταιμα Κεφαλλῆνος, ἐνεργούντος διὰ τὸν πατέρα του Ἰωάννην, ὅτι ἡ ῥηθείσα οικογένεια ἐπὶ τῇ βίᾳ τῆς προικίσσεως τῆς κομητείας μὲ τὰς δύο νήσους (β), ἐφαντάσθη νὰ οικειοποιηθῆ καὶ τὰς γαίας των· οἱ δὲ Ἰθακήσιοι ἀπεποιήθησαν τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὡς ἄδικον νὰ τὸ λάβῃ ἡ οικογένεια Δαλλαδέσταιμα, λέγοντες ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃ μόνον τὸ δέκατον τῶν καρπῶν καὶ προϊόντων. Συγκατένευσε λοιπὸν καὶ ὁ Δαλλαδέσταιμας νὰ πράξῃ οὕτως.

Μετὰ πρᾶξευσιν ἐξ ἐτών, ἀφοῦ ἡ οικογένεια Δαλλαδέσταιμα ἐλάμβανε κάθε χρόνον τὸ δημόσιον δέκατον δικαιωματικῶς ἀπὸ τὸν Κάλαμον, ὁ Προβλεπτὴς τῆς θαλάσσης, ἐπὶ προφάσει, ὅτι ἐκ τῶν ἐγγράφων ἔλειπον τύποι τινες, κατεκράτησε τοὺς καρποὺς τῶν δεκάτων εἰς τὰς τῆς Λευκάδος ἀποθήκας, μέχρις οὐ λάβῃ ὁδογίαν παρὰ τῆς Γερουσίας τῆς Βενετίας. Ἡ δὲ Γερουσία διέταξε νὰ δωθῶσι τὰ δέκατα εἰς τὸν Δαλλαδέσταιμα, μὲ υποχρέωσιν νὰ πληρώσῃ αὐτὸς ἀνὰ ἔτος εἰς τὸ τῆς Κεφαλληνίας ταμεῖον βεῖλια 50. Τὸ θέσπισμα τοῦτο ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν Γερουσίαν 8 Νοεμβρίου 1721 καὶ οὕτως ἐξακολούθη.

Ἐπὶ τῆς τῶν Ὀθωμανῶν ἐξουσίας, πολλοὶ Ἕλληγες μετώκησαν εἰς τὰς Ἰονικὰς νήσους, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν περὶ τὸν 14 αἰῶνα κατόκησαν εἰς τὸν Κάλαμον, ἕτεροι δὲ ὄπλαρχηγοὶ καὶ λοιποὶ, οἵτινες δὲν ὑπετάχθησαν ποτὲ, εἰς καιρὸν ἀνάγκης ἐλάμβανον καταφύγιον εἰς τὴν γείτονα νῆσον τοῦ Κάλαμου, ἀλλ' ὁ ἄρχων τῆς Ἀκαρνανίας παρεπονείτο συνεχῶς εἰς τὰς τῶν Ἰονίων νήσων Ἀρχάς, ὅτι οἱ κάτοικοι δίδουσιν ἄσυλον τοῖς Ἕλλησι, τοῖς παρ' αὐτῷ καλουμένοις κλέπταις· ὅθεν ἡ γαβριαῖά Ἐνετικὴ κυβέρνησις ἠναγκάζετο νὰ ἐνδίδῃ εἰς τὰ ζητήματα αὐτοῦ. Φοβούμενος δὲ, ὁ τῆς Λευκάδος προβλεπτὴς, μήπως οἱ Ὀθωμανοὶ εἰσ-

(α) Αἱ νῆσοι αὗται ὀνομάσθησαν οὕτω διότι εἶναι ὡς οἱ Ἐχνοί. (β) Κάλαμον καὶ Κασόν.

θάλωσιν εἰς τὴν νῆσον, ἐλάμβανε δραστήρια μέτρα, τόσον διὰ τὴν Λευκάδα, καθὼς καὶ διὰ τὸν Κάλαμον. Καὶ τέλος πάντων εἴτε διὰ τοὺς φόβους του, εἴτε διὰ νὰ λάβῃ ἐπὶ τοιαύτας προφάσεις μίαν κατοχὴν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ νησίου Κάλαμου, ἐπεμψεν εἰς Κάλαμον περὶ τὸν Ὀκτώβριον 1786 ἓν δημόσιον πλοῖον, ὁμοῦ καὶ στρατιῶτας, καὶ διὰ τῆς βίας μετεκόμισαν εἰς ἁγίαν Μαύραν τοὺς Προὔχοντας τῆς νήσου, τὸν κύριον Ρίζον Καραβιάν, Γ. Νιφόρον καὶ Α. Γιαννιώτην, οὓς ἀφοῦ ἐφυλάκισεν ὑπεχρέωσε νὰ υπογράψωσι τὴν 11 Νοεμβ. 1786 ἓν υποχρεωτικὸν γράμμα, δι' οὗ οἱ αὐτοὶ Προὔχοντες ὑπέσχοντο νὰ πληρώνωσι Δουκάτα 500 καὶ νὰ ὑποφέρωσι σωματικὰς ποινὰς ἐάν εἰς τὴν νῆσον των δώσωσι καταφύγιον εἰς λησὰς ἢ ἐξοριστούς. Ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐδιάσθησαν νὰ υποκλίνωσιν εἰς τὸ ἄνωθεν ἔγγραφον, ἀλλὰ δὲν τὸ ὑπέγραψαν, μὲ ὅλον ὅτι ὁ Καραβιάς καὶ Γιαννιώτης ἤξευραν νὰ υπογράψωσι. Ἐπομένως δὲ ἐλευθερωθέντες ἦλθον εἰς Κάλαμον, ὅπου κατὰ καλὴν τύχην ἀπήντησαν τὸν συμπολίτην των Μιχαὴλ Ροδίτην, ὅστις εἶχε κτήματα εἰς Κάλαμον, καὶ διὰ τῆς δικαίας καὶ φρονίμου συμβουλῆς του τοὺς ᾠδήγησε νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἄνωθεν βίαν καὶ πλάσῃν πράξιν, καὶ συνέταξεν ἐπιτροπὴν 18 Νοεμ. 1786 ἐξ ὀνόματος τῶν ἄνωθεν προὔχόντων Κάλαμου, εἰς ἣν ἐξισορροῦσε τὴν βίαν, ἣν ὑπέφεραν, καὶ διεκέρυττεν, ὅτι καταχρηστικῶς θέλουσι νὰ τοὺς ὑποτάξωσιν εἰς τὴν Λευκάδα, ἐν ᾧ ἔζησαν καὶ ζῶσιν ὑπὸ τὴν τῆς Ἰθάκης δικαιοδοσίαν, καὶ ἐσύστησαν ὡς ἀντιπρόσωπόν των τὸν κύριον Ἀλοῦσιον Δαλλαδέσταιμα, νὰ παρουσιάσῃ τὰ δικαιώματά των εἰς τὸν ἑκτακτον προβλεπτὴν, καὶ κατ' αἰτήσιν των Ἰθακησίων πέμπεται πρὸς αὐτὸν ἀντίγραφον, ὁμοῦ καὶ διαμαρτυρήσει κατὰ τῆς βιαίας πράξεως τοῦ ἑκτάκτου Προβλεπτοῦ Λευκάδος, καὶ ὅτι ἠθέλησε νὰ ὑποτάξῃ τὴν νῆσον Κάλαμον ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν του, ἐνῶ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ ἐπὶ Ὀδυσσεῶς εὐρίσκεται ὑποκειμένη εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ δὲν ὑπάρχει παράδειγμα, τοῦ ὅτι ὑπέκυψε ποτὲ εἰς τὰς τῆς Λευκάδος Ἀρχάς, οὔτε διὰ πολιτικὰς, οὔτε διὰ ποινικὰς ὑποθέσεις ὁ Κάλαμος.

Πληροφορεθεὶς οὖν ὁ τῆς Κεφαλληνίας Προβλεπτὴς εἰς ὅσα ἐδοκίμασαν οἱ Καλυψιτιῖνοι, καὶ γνωρίζων τὸν δόλιον τοῦ Προβλεπτοῦ Λευκάδος σκοπὸν, μὲ ἐπιστολὴν 3 Δεκεμβ. 1786 ἐσυντρόφεισε τὰς εἰρημένας ἀναφορὰς πρὸς τὸν ἑκτακτον Προβλεπτὴν τῆς θαλάσσης Ν. Ἐρρίτζον, συστήσας εἰς τὴν δικαιοσύνην του τὰ δικαιώματα τῶν κατοίκων, καὶ ἐκεῖνα τῆς ὑψηλῆς θέσεώς του, ἄτινα ὁ τῆς Λευκάδος Προβλεπτὴς προσέβαλεν. Ὁ Ἐρρίτζος ἐπεμψεν ἐπιστολὴν 11 Μαΐου 1787 πρὸς τὸν τῆς Κεφαλληνίας Προβλ. ἐσωκλείων τὰ ἔγγραφα ἄτινα ἐπεμψεν αὐτῷ, ὡς καὶ ἐκεῖνα ἄτινα ἔλαβεν ἀπὸ τὸν τῆς Λευκάδος προβλεπτὴν, ἀποφασίσας, ὅτι ἐγνώρισεν εἰς τὸ διάστημα πολλῶν χρόνων, ὅτι αἱ ὑποθέσεις τῶσον πολιτικαί, ὅσον καὶ ἐγκληματακαί

τῆς νήσου Καλάμου παρουσιάσθησαν πάντοτε εἰς τὴν τῆς ἰθάκης ἐξουσίαν, ὑποκειμένης ταύτης εἰς τὴν τῆς Κεφαλληνίας, καὶ οὔτε καμμια ἄλλη δικαστικὴ Ἀρχὴ ἐπεμβῆκεν εἰς τὸ εἰρημένον νησιδίον. Εὗρεν ὅμως ὅτι ὁ ἔκτακτος τῆς Λευκάδος ἐσύντρεξεν εἰς πολλὰς περιστάσεις, εἴτε διὰ προσαγῆς ἀνοτέρας ἀρχῆς, εἴτε ἐξ ἰδίας του βελήσεως καὶ ὑπερασπίσθη τοὺς κατοίκους ἀπὸ ἐνοχλήσεως τῶν γειτόνων του, πέμπων ἐπὶ τούτῳ ὠπλισμένα πλοῖα διὰ νὰ καταδιώξωσι τοὺς ληστές, οἵτινες ἀπὸ καιρῶν εἰς καιρὸν ἔμβαινον εἰς τὸν Κάλαμον, ἐπομένως δ' ἀπεφάσισεν ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ δώσῃ νεωτερισμὸν, ἀλλὰ νὰ προσρέξωσι δι' ἀναφορᾶς των πρὸς τὸν γαλινότατον Πρίγγιπα παρ' ἀνοτέρας τὰ δικαιώματά των. Ἡ δὲ Γερουσίαι δίκαιωσε τοὺς Καλαμισιάνους, καὶ ἐπέμψε τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸν γενικὸν Προδλεπτήν Αὐγουστίνον Σαγράδον 19 Δεκεμ. 1788. Οὗτος δὲ ἐπέμψε γράμμα πρὸς τὸν τῆς ἰθάκης διοικητὴν Π. Σκιαδᾶ, εἰς ὃ τοῦ ἐσώκλειεν ἀντίγραφον τῆς τῆς Γερουσίας ἀποφάσεως 20 Ὀκτωβ. 1788, καὶ τὸν ἐγνωστοποιεῖ, ὅτι ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ ἐπεκύρωσε τὴν τοῦ Ἑρρίτζου ἀπόφασιν τοῦ νὰ ὑπόκεινται οἱ κάτοικοι τοῦ Καλάμου, καθὼς πρὸ αἰῶνων ἦσαν ὑποκείμενοι εἰς τὴν τῆς ἰθάκης δικαιοδοσίαν.

Οὕτω λοιπὸν ἡ τῆς ἰθάκης δικαιοδοσία, ὡς πρὸς τὸν Κάλαμον ἔμεινεν ἀνενόχλητος καὶ οἱ κάτοικοι ἀπῆλυσαν τὰ δικαιώματά των ἐκ τῆς Λευκάδος. Ἀκολούθως ἡ τῆς ἰθάκης κυβέρνησις παρατηροῦσα ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Καλάμου ἐπληθύνοντο, ἐδιόρισεν ἓνα εἰρηνοδικὴν διὰ νὰ δικάζῃ τὰς μικρὰς των ὑποθέσεις, αἱ δὲ μεγαλύτεραι παρεπέμποντο εἰς τὰ ἀνώτερα τῆς ἰθάκης δικαστήρια. Αὐξανομένων δὲ καὶ τῶν προϊόντων ἡ κυβέρνησις ἐσύστησεν εἰς Κάλαμον Τελωνεῖον, Ὑγειονομεῖον καὶ Ἀρτοποιεῖον. Ἐπὶ δὲ τῆς Ἑλληνικῆς ἐποχῆς τοῦ 1821 ὁ Κάλαμος ἐστάθη τὸ ἄσυλον 60,000 Ἑλλήνων, οἵτινες μετὰ τὴν εἰρηνοποίησιν τῆς Ἑλλάδος ὑπέσχεσαν εἰς τὰ ἴδια. Οἱ σημερινοὶ τοῦ Καλάμου κάτοικοι εἶναι ἕως 900. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἰθάκη δὲν εἶχεν ἴδιον ἀρχιερέα διὰ νὰ δικάζῃ πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν, ἡ κοσμικὴ ἐξουσία διὰ τὰς πολιτικὰς, καὶ ἐπειδὴ διὰ τὴν αὐτὴν ἔλλειψιν αὐτοὶ οἱ κάτοικοι ἔμελλε νὰ ἀποτεινόνται εἰς τὸν τῆς Κεφαλληνίας Μητροπολίτην, πράγμα ὀπερ διὰ τὴν τῶν νήσων ἀπόστασιν, φυσικῶς τῶν λόγων, τοὺς ἐπέφερε δυσκολίαν νὰ μεταβαίνωσιν εἰς Ἀργοςόλιον, καὶ οὐχὶ ὀλίγα ἔξοδα ἔμελλοι καὶ ν' ἀπαντήσωσι διὰ τοὺς λόγους τούτους, εἰς ἡ καὶ δύο ἱερεῖς τῶν εἰρημένων νήσων ἐπρόκριναν νὰ σφῶνται μᾶλλον πρὸς τὸν τῆς Λευκάδος μητροπολίτην, ὡς πλησιέστερον, παρὰ ν' ἀπαντῶσι μακρυνὰ ταξίδια, μετακομιζόμενοι εἰς Κεφαλληνίαν. Αὕτη ἡ αἰτία ἐπροξένησε τὴν τῶς ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν νὰ προσρέχωσιν διὰ ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις εἰς Λευκάδα, καὶ νὰ λαμβάνῃ δικαιώματα ὁ αὐτῆς Μητροπολίτης, ἅτινα καταχρηστικῶς ἐκ περιστάσεως ἔλαβεν ἤδη. Τώρα δὲ ἔπρεπε νὰ τ' ἀφήσῃ δικαιωματικῶς εἰς τὸν τῆς ἰθάκης Ἐπίσκοπον, ἀφ' οὗ καιροῦ αὕτη ἡ νῆσος πρῶτον ἔλαβε Ποιμένα

κατὰ τὸ 1824.

Ὅτε ὁ Βαλτινὸς Σκαμίτζου ἀνεχώρησε ἐξ ἰθάκης μὲ 300 στρατιώτας, καὶ ὑπῆγεν τὸ 1821 κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ἐπολέμησεν ἀνδρείως εἰς τὴν Ἄρταν τὰς 3,000 Ἀλβανῶν, ἦσαν καὶ δύο ἐκ τῆς νήσου Καλάμου, ὁ Νικόλαος Παππᾶ Ἰωάννου, καὶ Εὐστάθιος Νικηφόρος.

Ταῦτα εἰσὶ τὰ κυριώτερα περὶ τοῦ ὠραίου νησιδίου «ὁ Κάλαμος.»

Ἐν Ἀηξουρίῳ Κεφαλληνίας τῆ 20 Ἰουλίου 1858. Ε. Ε.

ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΛΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΝΕΚΑΚΤΟΝ.

Ἐπὶ μέλανος καὶ ὑπερφάνου Οὐκρανικοῦ ἵππου, κεκαλυμμένου ἀπὸ μεγά ὕφασμα ἐκ δερμάτος λεοπαρδάλεως, ὁ Εὐεργέτης τῆς Ῥωσσίας, Πέτρος ὁ Μέγας ἐπορεύετο εἰς Ἀστραχάν ἐπὶ κεφαλῆς ἰσχυροῦ στρατεύματος, ὅπως καταπαύσει τὴν ἐκεῖ ἐκραγεῖσαν ἐπανάστασιν. Τυλιγμένος ἐντὸς τοῦ ἐπανωφορίου του, καὶ ὄλος σύνους ἤθελες τὸν ἐκλάβει ὡς τρομερὸν φάντασμα, ὡς τὸν Ἰππότην τοῦ Βούργερ ὅστις ὀδήγει τὴν ἐρωμένην του ἐπὶ τῆς ῥάχης τοῦ ἵππου, ὄχι εἰς τὸν ναὸν τοῦ γάμου ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον τοῦ θανάτου. Ἐνῶ ὁ Μονάρχης εἶναι ὄλος βυθισμένος εἰς σκέψεις, καὶ μόνον ἐκ διαλειμμάτων ὑφώνων τοὺς κεραυνοβόλους ὀφθαλμούς του, ῥίπτει γοργὸν εἰς πᾶν τὸ περικυκλοῦν αὐτὸν, ὠραῖός τις ἵππεὺς ἀνθηρᾶς ἀκόμη ἡλικίας, ὄψεως ζωηρᾶς καὶ ὀλίγον τι δολίου τὸν πλυσιάζει, καὶ διευθύνει πρὸς αὐτὸν μερικὰς λέξεις. Ὁ Πέτρος στρέφεται πάραυτα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνον, ἀλλὰ διατὶ ὁ ἵππεὺς ὡς κεραυνοβόλος γυρίζει διὰ μίας τὸν χαλινὸν καὶ ἀργῶς ἀποσύρεται μὲ πρόσωπον τοσοῦτον μεταβεδλημένον ὥστε δὲν ἤθελες εἰπεῖ ὅτι ἦτον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρότερον εἶχεν; Ἡ λαμπρότης τῶν ὀφθαλμῶν του ἐσβύσθη καὶ μελανότης τοὺς περικυκλώνη, αὐτοὶ μένον ἀκίνητα ὡς τοῦ τρελλοῦ, τὸ πρόσωπον εἶναι περισσότερον κύτρινον παρὰ πελιδνόν, καὶ τὸ κρεμάμενον χεῖλός του σπασμωδικῶς ταράττεται. Ὁ Κύριος οὗτος τὸν ὁποῖον τὸ μόνον βλέμμα τοῦ ἠγεμόνος του ἀπελιθωσε ἀπὸ τρόμου, εἶναι ὁ πρίγκιψ Μεντζικῶφ. Αὐτὸς εἶναι ἔνοχος βαρέως ἐγκλήματος, ἐπειδὴ ἐσφετερίσθη μεγάλην ποσότητα τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, λησιμονήσας ὄλας τὰς εὐεργασίας τοῦ κυρίου του ὅστις σύρας αὐτὸν ἐκ τοῦ μηδενὸς τὸν κατέστησε μέγαν, ἀχόρταγος τῆς ἡδονῆς καὶ πολυτελείας, ὡς ἅπαντες οἱ ταπεινῶς γεννηθέντες, ἐμόλυνε τὸ ὄνομά του καὶ ἔχασεν ἴσως διὰ πάντοτε τὴν εὖνοιαν τοῦ Αὐτοκράτορος.

Χάνεται ἀναμῆσον τῶν τάξεων τῶν στρατιωτῶν, ζητῶν τὴν ταραχὴν ὅπως ἀποδιώξει τὴν ἀθημονίαν ἧτις ἐκυρίευσεν τὴν ψυχὴν του,

ἐρευνᾷ μὲ τὸν νοῦν του ποῖος νὰ ἦτον ὁ συκοφάντης του, καὶ ζητῶν νὰ ἐραθισθῆ περισσότερο ἴσως ἀφ' ὅτι ἔπρεπε εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην, μηχανᾶται τρόπους ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν ἀθυμίαν καὶ καταζαλισθῆ.

Εὐρισκόμενος μεταξὺ φόβου καὶ ὀργῆς, ἡ κατάστασις του ὀλοκλήρως μεταβάλλεται, καὶ τὴν προτέραν ἀπονέκρωσιν διαδέχεται βίαιος παροξυσμὸς, προξενηθεὶς ἀπὸ ἀσυνήθιστον νευρικὸν ἐρέθισμα, ἤδη ὁ πυρετὸς ἐμφανίζεται καὶ ἐννοεῖ ὅτι ἐπιπίνδυνος ἀσθένεια κρέμαται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, τοῦτο τὸν εὐχαριεῖ, τὸν γεμίζει ἀγαλλιᾶσεως, τοῦτο θέλει τὸν ἐλευθερώσει τοῦ ἀτίμου πελέκους τοῦ δημίου, ἐπειδὴ ἡ τρομερὰ αὐστηρότης τοῦ Κζάρ τὸ πᾶν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ.

Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἐξαπλωμένος ἐπὶ ἀθλιεστάτου κλιναρίου ὀλίγας σπιθαμὰς ὑπεράνω τῆς γῆς, λιγνός, ἰσχνός, ὠχρὸς χεῖρον νεκροῦ! ἀνοίγει μετὰ κόπον τοὺς ὀφθαλμοὺς, οὔτινες μόλις γνωρίζονται ὡς τοιοῦτοι, ὄντες, στερημένοι χρώματος καὶ λάμψεως. Εὐθὺς παρατηρεῖ τὴν καπνισμένην καλύβην, ἐνθα εὐρίσκεται· οὐδὲν ἀγροικότερον τοῦ τόπου ἐκεῖνου, οὐδὲν σκοτεινότερον οὔτε πλέον ῥυπαρόν. Ἄλλος τις κάθηται σιμὰ τοῦ προσκεφαλαίου του, ἀκίνητος καὶ σιωπηλός, ὅστις ἐννοήσας ὅτι, ὁ ἀσθενὴς ἐκινήθη, ἐγείρεται καὶ τὸν θεωρεῖ μετὰ τρυφερᾶς περιεργίας. Ὅποιον συγκινητικὸν ἔαμα! Τὸ πρόσωπον τοῦ κατακειμένου ὀλίγον κατ' ὀλίγον χρωματίζεται, οἱ ὀφθαλμοὶ του παρὰδόξως σπινθηροβολοῦσι, καὶ αἱ χεῖρες ἀνυψοῦνται καὶ καταπίπτουσι βαρέως.—Μεγαλειότατε πῶς ἐδῶ; Πῶς; διατί; Γνωρίζεις πόσον εἶμαι ἐνοχος, καὶ ταπεινοῦσαι τόσον ὥστε νὰ μὲ πλησιάζῃς; Φύγε μακρὰν τούτου τοῦ τέρατος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἄξιο· οὔτε κἂν τοῦ βλέμματός σου! Φύγε τὸ τέρας τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἄλλης ἀξίας δὲν εἶναι εἰμὴ τῆς καταφρονήσεώς σου καὶ τοῦ μίσους σου!—Νὰ φύγω; ἀποκρίνεται τὸ δεύτερον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἦτον ὁ ἴδιος Πέτρος. Νὰ σὲ ἐγκαταλείψω; Νομίζεις ὅτι δύναμαι νὰ λησμονήσω, ὅτι μοῦ ἔσωσες ἄλλοτε τὴν ζωὴν; Πρὸ πολλῶν ἐβδομάδων κάθημαι ἐδῶ, καὶ σὲ παραφυλάττω, ὡς μήτηρ, ἥτις παραφυλάττει τὸ τρυφερόν τέκνον τῆς. Ὁ στρατός μου ἔμεινε ἄνευ τοῦ ἀρχηγοῦ του, ἴσως ἕνεκα τῆς ἀγορητορίας ταύτης, θέλει εὐρὼ προσκόμματα εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν μου· ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὸ ὡς πρὸς τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ φιλίαν; Ἰσούχασε, μὴ φοβῆσαι διόλου καὶ μὴ σκέπτεσαι παρὰ πῶς νὰ ἐπανέλθῃς ἐξ ὀλοκλήρου εἰς υἱεῖαν.—Ταῦτα λέγων τὸν ἐναγκαλιζεται μὲ ἀδελφικὴν ἀγάπην, ἐνῶ ὁ Μεντζικὼφ προσπαθεῖ νὰ πιδῆσῃ τῆς κλίνης, ὅπως πέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν του.

Εἶπον ὅτι ἡ καλύβη ἐκείνη ἦτον ἡ κατοικία τῆς φρίκης. Τὴν στιγμὴν ὁμοῦς ἐκείνην μετεβλήθη εἰς Παραδεισον. X.